

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jerzy Grubba

SSN Waldemar Płóciennik

Protokolant Mikołaj Żaboklicki

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jolanty Rucińskiej

w sprawie **G. Ł. i S. W.**

skazanych z art. 107 § 1 k.k.s i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 22 listopada 2023 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy

z dnia 9 marca 2023 r., sygn. akt IV Ka 660/22,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Złotoryi

z dnia 31 sierpnia 2022 r., sygn. akt II K 178/21,

**na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. uchyla zaskarżony wyrok
w części dotyczącej oskarżonych S. W. i G. Ł. i w tym zakresie
przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Legnicy do
ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

(M.K.)

UZASADNIENIE

S. W. został oskarżony o to, że:

- pełniąc funkcję Prezesa Zarządu C. Sp. z o.o. z siedzibą w K., będąc z tego tytułu na podstawie prawa osobą uprawnioną i zobowiązaną do prowadzenia spraw gospodarczych tego podmiotu, w lokalu bez nazwy w P., w okresie od 1 czerwca 2018 r. do 13 czerwca 2018 r., urządzał i prowadził gry hazardowe, organizowane w celach komercyjnych na trzech automatach do gier hazardowych bez numerów o nazwie F., wypłacających wygrane w postaci środków pieniężnych, wbrew przepisom ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (tekst jednolity - Dz. U. z 2018 r., poz. 165 z późn. zm.), w szczególności naruszając art. 6 ust. 1, art. 14 ust. 1 oraz art. 23a ust. 1 wyżej cytowanej ustawy, tj. o przestępstwo skarbowe z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. (punkt I części wstępnej wyroku sądu pierwszej instancji);
- pełniąc funkcję Prezesa Zarządu C. Sp. z o.o. z siedzibą w K., będąc z tego tytułu na podstawie prawa osobą uprawnioną i zobowiązaną do prowadzenia spraw gospodarczych tego podmiotu, prowadził i urządzał, w okresie co najmniej od dnia 09.07.2018 r. do dnia 12.07.2018 r. w lokalu bez nazwy przy ul. [...], Z., gry hazardowe, o charakterze losowym organizowane w celach komercyjnych, na trzech automatach do gier F. nr [...], F. nr [...] oraz F. nr [...], wbrew przepisom ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (tekst jednolity - Dz. U. z 2018 r., poz. 165 z późn. zm.), w szczególności naruszając art. 6 ust. 1, art. 14 ust. 1 oraz art. 23a ust. 1 wyżej cytowanej ustawy, tj. o przestępstwo skarbowe z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. (punkt II części wstępnej wyroku sądu pierwszej instancji);
- pełniąc funkcję Prezesa Zarządu C. Sp. z o.o. z siedzibą w K., będąc z tego tytułu na podstawie prawa osobą uprawnioną i zobowiązaną do prowadzenia spraw gospodarczych tego podmiotu, w okresie od 01.06.2018 r. do 18.07.2018 r., w lokalu bez nazwy w Z. przy ul. [...], urządzał i prowadził gry o charakterze losowym, organizowane w celach komercyjnych, na automatach do gier hazardowych: F. nr [...], F. nr [...] oraz F. nr [...], wypłacających wygrane w postaci środków pieniężnych, wbrew przepisom ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (tekst jednolity - Dz. U. z 2018 r., poz. 165 z późn. zm.), w szczególności naruszając art. 6 ust. 1, art. 14 ust. 1 oraz art. 23a ust. 1 wyżej cytowanej ustawy, tj. o przestępstwo

skarbowe z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. (punkt III części wstępnej wyroku sądu pierwszej instancji);

G. Ł. został oskarżony o to, że:

- w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w zamiarze, aby S. W. Prezes Zarządu firmy C. Sp. z o.o. z/s w K. dokonał czynu zabronionego polegającego na urządzaniu gier na automatach wbrew przepisom ustawy z dnia 19 listopada 2009 r., o grach hazardowych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz. 165 z późn. zm.), w szczególności naruszając art. 6 ust. 1, art. 14 ust. 1 oraz art. 23a ust. 1 wyżej cytowanej ustawy, swoim zachowaniem ułatwił mu jego popełnienie w ten sposób, że pełniąc funkcję Prezesa Zarządu R. Sp. z o.o. z siedzibą w W., będąc z tego tytułu na podstawie prawa osobą uprawnioną i zobowiązaną do prowadzenia spraw gospodarczych tego podmiotu, odpłatnie udostępnił lokal bez nazwy w P., P.1 oraz zatrudnił pracowników obsługujących lokal, pomagając w ten sposób S. W. Prezesowi Zarządu C. Sp. z o.o., w prowadzeniu w tym lokalu gier na trzech automatach o nazwach F. bez numerów o charakterze losowym, wypłacających wygrane w postaci środków pieniężnych, organizowanych w celach komercyjnych w okresie od sierpnia 2017 r. do 14 czerwca 2018 r., tj. o przestępstwo skarbowe z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. (punkt V części wstępnej wyroku sądu pierwszej instancji);
- pełniąc funkcję Prezesa Zarządu R. Sp. z o.o. z siedzibą w W. i będąc z tego tytułu na podstawie prawa osobą uprawnioną i zobowiązaną do prowadzenia spraw gospodarczych tego podmiotu, udzielił pomocnictwa S. W. Prezesowi Zarządu firmy C. Sp. z o.o. z siedzibą w K., w prowadzeniu i urządzaniu w okresie co najmniej od 09.07.2018 r. do dnia 12.07.2018 r., w lokalu bez nazwy przy ul. [...], Z., gier hazardowych o charakterze losowym, organizowanych w celach komercyjnych na trzech urządzeniach do gier o nazwach F. nr [...], F. nr [...] oraz F. nr [...], wbrew przepisom ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (tekst jednolity - Dz. U. z 2018 r., poz. 165 z późn. zm.), w szczególności naruszając art. 6 ust. 1, art. 14 ust. 1 oraz art. 23a ust. 1 wyżej cytowanej ustawy tj. o przestępstwo skarbowe z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. (punkt VI części wstępnej wyroku sądu pierwszej instancji);
- pełniąc funkcję Prezesa Zarządu R. Sp. z o.o. z siedzibą w W. i będąc z tego tytułu na podstawie prawa osobą uprawnioną i zobowiązaną do prowadzenia spraw

gospodarczych tego podmiotu, w zamiarze aby inne osoby dokonały czynu zabronionego, polegającego na urządzaniu i prowadzeniu wbrew przepisom ustawy z dnia 19 listopada 2009r. o grach hazardowych, w szczególności z naruszeniem art. 6 ust. 1, art. 14 ust. 1 oraz art. 23a ust. 1 wskazanej ustawy (tekst jednolity - Dz. U. z 2018 r., poz. 165 z późn. zm.), gier o charakterze losowym, organizowanych w celach komercyjnych, na automatach do gier hazardowych, wypłacających wygrane w postaci środków pieniężnych, swoim zachowaniem ułatwił im jego popełnienie w ten sposób, że odpłatnie udostępnił część lokalu bez nazwy w Z. przy ul. [...] S. W., będącemu Prezesem Zarządu C. Sp. z o.o., zgodnie z umową najmu z dnia 01.06.2018 r., celem zainstalowania oraz eksploataowania w tym miejscu, w okresie od 01.06.2018 r. do 18.07.2018 r., automatów do gier hazardowych F. nr [...], F. nr [...] oraz F. nr [...], tj. o przestępstwo skarbowe z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. (punkt VII części wstępnej wyroku sądu pierwszej instancji);

- w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w zamiarze, aby W. Ś. Prezes Zarządu firmy C. Sp. z o.o. z/s w K. dokonała czynu zabronionego polegającego na urządzaniu gier na automatach wbrew przepisom ustawy z dnia 19 listopada 2019 r. o grach hazardowych (tekst jednolity - Dz. U. z 2018 r., poz. 165 z późn. zm.), w szczególności naruszając art. 6 ust. 1, art. 14 ust. 1 oraz art. 23a ust. 1 wyżej cytowanej ustawy, swoim zachowaniem ułatwił jej jego popełnienie w ten sposób, że pełniąc funkcję Prezesa Zarządu R. Sp. z o.o. z siedzibą w W., będąc z tego tytułu na podstawie prawa osobą uprawnioną i zobowiązaną do prowadzenia spraw gospodarczych tego podmiotu, odpłatnie udostępnił lokal bez nazwy w P. oraz zatrudniał pracowników obsługujących lokal, pomagając w ten sposób W. Ś. Prezesowi Zarządu C. Sp. z o.o., w prowadzeniu w tym lokalu gier na trzech automatach o nazwach F. nr [...], S. nr [...] i M. nr [...] o charakterze losowym, wypłacających wygrane w postaci środków pieniężnych (automaty S. nr [...] i M. nr [...]) organizowanych w celach komercyjnych w okresie od stycznia 2019 r. do 07 maja 2019 r. tj. o przestępstwo skarbowe z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. (punkt VIII części wstępnej wyroku sądu pierwszej instancji).

Wyrokiem z dnia 31 sierpnia 2022 r., sygn. akt II K 178/21, Sąd Rejonowy w Złotoryi:

- w punkcie I uznał oskarżonego S. W. za winnego popełnienia zarzuconych mu czynów opisanych w punktach I, II i III części wstępnej wyroku i za to na podstawie art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 3 k.k.s. i art. 38 § 1 pkt 3 k.k.s. wymierzył mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności i karę 200 (dwieście) stawek dziennych grzywny po 100 (sto) złotych każda stawka, a nadto w punkcie VI, na podstawie art. 34 § 2 k.k.s., orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na urządzaniu i prowadzeniu gier hazardowych na okres 5 (pięciu) lat;

- w punkcie III uznał oskarżonego G. Ł. za winnego popełnienia zarzuconych mu czynów opisanych w punktach V, VI, VII i VIII części wstępnej wyroku z tym, że z opisu czynu VIII wyeliminował urządzenia o nazwach S. nr [...] i M. nr [...] i za to na podstawie art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 3 k.k.s. i art. 38 § 1 pkt 3 k.k.s. wymierzył mu karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności i karę 150 (sto pięćdziesiąt) stawek dziennych grzywny po 100 (sto) złotych każda stawka.

Wyrok zawiera również rozstrzygnięcia dotyczące oskarżonej W. Ś., której przypisano jedno przestępstwo skarbowe kwalifikowane z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 2 k.k.s. Ponadto w wyroku orzeczono o przepadku, zwrocie dowodów rzeczowych oraz w przedmiocie kosztów procesu.

Po rozpoznaniu apelacji, wywiedzionej od wyroku sądu pierwszej instancji przez obrońcę oskarżonych, Sąd Okręgowy w Legnicy, wyrokiem z dnia 9 marca 2023 r., sygn. akt IV Ka 660/22, utrzymał zaskarżony wyrok w mocy i orzekł o kosztach procesu.

Od wyroku sądu odwoławczego kasację wywiódł obrońca oskarżonych S. W. i G. Ł., który zaskarżył to orzeczenie w stosunku do ww. w całości, zarzucając mu:

1. „rażącą obrazę przepisów postępowania, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. polegającą na rozpoznaniu apelacji skazanych G. Ł. oraz S. W. bez wnikliwego rozważenia wszystkich wniosków i zarzutów w niej wskazanych, a także poprzez zaniechanie należytego uzasadnienia wyroku, które wskazywałoby na to, czym kierował się sąd II instancji utrzymując w mocy zaskarżony apelacją wyrok, nadto bez należytego wskazania, dlaczego zarzuty i wnioski apelacji sąd uznał za niezasadne, w szczególności w

odniesieniu do zarzutu 1 apelacji, to jest zarzutu polegającego na doręczeniu obrońcy skazanych przez Sąd Rejonowy w Złotoryi niekompletnego uzasadnienia wyroku na formularzu;

2. rażącą obrazę przepisów postępowania, tj. art. 6 k.p.k. w zw. z art. 200 § 3 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2 i 5 k.p.k. mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie wniosków dowodowych w postępowaniu apelacyjnym, tj.:
 - wezwania celem bezpośredniego przesłuchania na rozprawie biegłego sądowego A. W. na okoliczność wydanej opinii, która w ocenie obrony jest niepełna i niejasna,
 - dopuszczenia dowodu z pisemnej opinii biegłego sądowego B. B., przy jednoczesnym umożliwieniu biegłemu przeprowadzenia oględzin przedmiotowych urządzeń na okoliczność ustalenia charakteru gier na zatrzymanych urządzeniach,
 - doręczenia kompletnego uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego w Złotoryi z dnia 31.08.2022 r. w sprawie II K 178/21;
3. rażącą niewspółmierność kary polegającą na utrzymaniu w mocy wyroku sądu I instancji wymierzającego oskarżonym kary pozbawienia wolności, w stosunku do oskarżonego G. Ł. oraz S. W. bezwzględnej kary pozbawienia wolności, w sytuacji, gdy z okoliczności podnoszonych w apelacji wynika, że kara ta była nieadekwatna i niewspółmierna;
4. rażącą obrazę przepisów postępowania, tj. art. 626 § 1 i 3 k.p.k. i art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od oskarżonego G. Ł. oraz oskarżonego S.W. na rzecz Skarbu Państwa odpowiednio po 4.120,00 złotych oraz 3.060,00 zł tytułem opłaty za II instancję, w sytuacji gdy istnieją wszelkie podstawy ku temu, aby uznać, iż uiszczenie tych kosztów byłoby dla oskarżonych zbyt uciążliwe z uwagi na ich sytuację majątkową, rodzinną i życiową, a w szczególności fakt, iż obaj są pozbawieni wolności”.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie wyroku sądu odwoławczego i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna w tym znaczeniu, że musiała skutkować uchynieniem wyroku sądu odwoławczego w zaskarżonej części i przekazaniem sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania.

Na wstępie należy stwierdzić, że w przedmiotowej sprawie prowadzone było (przez finansowy organ postępowania przygotowawczego) dochodzenie, które zwieńczono zatwierdzeniem i wniesieniem przez prokuratora aktu oskarżenia (k. 1097 i nast.). Ww. aktem oskarżenia S. W. zarzucono popełnienie trzech przestępstw skarbowych kwalifikowanych z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s., a G. Ł. czterech przestępstw skarbowych kwalifikowanych z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. Ponadto ww. aktem oskarżenia W. Ś. zarzucono popełnienie jednego przestępstwa skarbowego kwalifikowanego z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s.

Sąd pierwszej instancji przyjął jednak, że S. W. i G. Ł. dopuścili się przypisanych im przestępstw skarbowych działając w warunkach z art. 37 § 1 pkt 3 k.k.s., czyli w warunkach, których stwierdzenie na etapie postępowania przygotowawczego nakazywałoby prowadzenie śledztwa (art. 151a § 2 pkt 1 k.k.s.). Kwestia ta w przedmiotowej sprawie ma kluczowe znaczenie, a to z uwagi na fakt, iż sąd odwoławczy na rozprawie apelacyjnej orzekł w składzie jednoosobowym. Zgodnie zaś z dominującą i trafną linią orzecniczą Sądu Najwyższego, przypomnianą ostatnio w postanowieniu tego sądu z dnia 13 czerwca 2023 r., I KZP 21/22, także w sytuacji, w której dopiero na etapie postępowania głównego stwierdzono, iż zarzucane oskarżonemu przestępstwa zostały popełnione w warunkach ciągu przestępstw z art. 37 § 1 pkt 3 k.k.s., co znalazło swoje odzwierciedlenie w części dyspozytywnej wyroku sądu *meriti*, sąd odwoławczy na rozprawie apelacyjnej winien orzekać w składzie trzech sędziów (art. 29 § 1 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s.). W tego rodzaju sytuacji nie ma bowiem zastosowania art. 449 § 2 k.p.k., który dotyczy li tylko tych przypadków, gdy dochodzenie było

prawidłową (co ocenia się z perspektywy ustaleń i kwalifikacji prawnej przyjętych w wyroku sądu pierwszej instancji) formą prowadzenia postępowania przygotowawczego.

W przedmiotowej sprawie nie miał również zastosowania przepis art. 14fa ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 1327 ze zm.). Regulacja ta, zgodnie z trafnym i dominującym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, co również przypomniano w przywołanym wyżej postanowieniu z dnia 13 czerwca 2023 r., I KZP 21/22, nie ma bowiem zastosowania w sprawach o przestępstwa skarbowe.

W świetle powyższego należało stwierdzić, że wyrok sądu odwoławczego w zaskarżonej części dotknięty jest bezwzględną przyczyną odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (nienależyta obsada sądu).

Z tego też powodu, na podstawie ostatnio wspomnianej regulacji, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok w części dotyczącej oskarżonych S. W. oraz G.Ł. i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Legnicy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Z uwagi na stwierdzenie powyższego uchybienia, za bezprzedmiotowe uznano rozpoznanie zarzutów podniesionych w kasacji i w konsekwencji, zgodnie z kompetencją wynikającą z treści art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s., odstąpiono od ich analizy. Na przedmiotowe zarzuty i argumentację przywołaną w uzasadnieniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia, zwróci natomiast uwagę Sąd Okręgowy przy ponownym badaniu sprawy w postępowaniu odwoławczym. W toku przeprowadzanej kolejno raz kontroli instancyjnej organ *ad quem* będzie pamiętał nie tylko o prawidłowym składzie sądu, ale i o konieczności dochowania właściwych standardów tej kontroli.

Na zakończenie należy nadto wskazać, że w przedmiotowej sprawie nie zaktualizowała się możliwość wzruszenia wyroku sądu odwoławczego także w stosunku do W. Ś.. W związku bowiem z tym, że ww. przypisano jeden czyn, kwalifikowany z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s., brak było podstaw do uznania, że za uchyleniem wyroku sądu odwoławczego także na jej korzyść

przemawiają „te same względy”, w rozumieniu art. 435 k.p.k. w zw. z art. 536 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s., które doprowadziły do uchylenia wyroku sądu odwoławczego w stosunku do S.W. i G. Ł..

Kierując się powyższą argumentacją, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.

[SOP]

[ał]